

АНОТАЦІЯ
до навчальної дисципліни
«ПРИРОДНІ ТА ТЕХНОГЕННІ ЗАГРОЗИ»

Освітньо-професійний ступінь:	<i>фаховий молодший бакалавр</i>
Спеціальність	<i>263 Цивільна безпека</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Радіаційний та хімічний контроль</i>
Семестр вивчення дисципліни	<i>III</i>
Обсяг вивчення год/кредитів ЄКТС:	<i>45/1,5</i>
	<i>лекції — 26 год;</i>
	<i>семінар — 4 год ;</i>
	<i>залік — 2 год;</i>
	<i>самотійна робота — 13 год.</i>

Мова викладання — українська

Покликання на електронну бібліотеку ВПУ ЛДУ БЖД (м.Вінниця):<https://drive.google.com/drive/folders/1cRQXFdFSRgxoVFlmKSROAKZ5N-C9V-6R>

Інформація про викладача:

КРАСУЦЬКА Оксана Миколаївна - старший лейтенант служби цивільного захисту навчального відділення технічної підготовки, викладач дисциплін зв'язку та цивільного захисту, магістр з цивільної безпеки.

У своїй викладацькій діяльності використовує інноваційні форми та методи навчання. Основний напрямок спрямований на професійний розвиток майбутнього фахівця.

1. Анотація до курсу

Вибірковий курс «Природні та техногенні загрози» для здобувачів освіти за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» спеціальності 263 Цивільна безпека освітньо-професійної програми «Радіаційний та хімічний контроль» передбачає вивчення загальних і оптимальних організаційно-технічних заходів, спрямованих на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру та оволодіння методами прогнозування наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру з метою використання цих процедур для вирішення завдань в сфері цивільного захисту, які виникають перед ними при запобіганні надзвичайним ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

2. Мета, предмет та завдання курсу

Метою вивчення навчальної дисципліни «Природні та техногенні загрози» є:

- формування у майбутніх фахівців необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з питань запобігання виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- практичного застосування методів прогнозування наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- формування у здобувачів необхідного в їх подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з прогнозування наслідків від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, а також використання практичних рекомендацій щодо мінімізації наслідків для населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від цих надзвичайних ситуацій.

3. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни фахові молодші бакалаври повинні бути здатні до вирішення професійних задач, пов'язаних з забезпеченням життя, здоров'я і працездатності під час роботи та володіти інтегральними, загальні та спеціальні компетентностями.

Інтегральні компетентності:

- здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері цивільної безпеки.

Загальні компетентності:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність приймати ефективні рішення, керувати роботою колективу під час професійної діяльності;
- здатність до превентивного і оперативного (аварійного) планування, управління заходами безпеки професійної діяльності;
- здатність до проведення техніко-економічного аналізу, оцінювання ризиків, комплексного обґрунтування проектів, планів, рішень, їх реалізації у сфері цивільної безпеки;
- здатність до застосування інноваційних підходів, сучасних методів, спрямованих на регулювання техногенної та виробничої безпеки;
- здатність до створення і реалізації інноваційних продуктів і заходів у сфері професійної діяльності;
- здатність застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у сфері професійної

діяльності; здатність організовувати та проводити моніторинг за визначеними об'єктами, явищами та процесами, аналізувати його результати та розроблювати науково-обґрунтовані рекомендації на підставі отриманих даних;

- здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та нефахівців.

Програмні результати навчання для здобувачів освіти:

- застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки для розв'язання наукових і прикладних задач у сфері цивільної безпеки;

- ефективно управляти складними робочими процесами у сфері цивільної безпеки, у тому числі непередбачуваними та такими, що потребують нових стратегічних підходів; об'єктивно оцінювати результати діяльності персоналу та колективу;

- інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання теоретичних та/або практичних задач і проблем у сфері цивільної безпеки;

- розробляти і реалізовувати соціально-значущі проекти у сфері цивільної безпеки та дотичні до неї міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, технічних та правових аспектів;

- розробляти та реалізовувати ефективні заходи, спрямовані на регулювання та забезпечення цивільної безпеки;

- визначати та аналізувати можливі загрози виникнення надзвичайної ситуації, аварії, нещасного випадку на виробництві та оцінювати можливі наслідки та ризики;

- використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення під час розв'язання практичних або наукових задач;

- здійснювати техніко-економічні розрахунки заходів у сфері професійної діяльності;

- розв'язувати проблеми у нових або незнайомих ситуаціях за наявності неповної або обмеженої інформації, оцінювати ризики, здійснювати відповідні дослідження;

- визначати показники та характеристики продукції, процесів, послуг щодо їх відповідності вимогам стандартів під час розв'язання практичних або наукових задач;

- оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства під час професійної діяльності;

4. Структура курсу

Орієнтовний тематичний план за розділами та темами		
1	Основні напрями державної політики України у забезпечення екологічної та техногенної безпеки	21

2	Прогнозування наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру	22
	Залік	2
	Всього годин/кредитів на 3 семестр	45/1,5

5. Система оцінювання

Оцінювання знань, умінь та навичок здійснюється за 12-бальною системою, що відповідає 4-ом рівням засвоєння знань: початковому (1, 2, 3 бали), середньому (4, 5, 6 балів), достатньому (7, 8, 9 балів), високому (10, 11, 12 балів).

6. Література

Основна:

1. Конституція України : станом на 1 вересня 2015 року відповідає офіц. текстові. Київ : ФОП ПАЛИВОДА А. В., 2015. 64 с.
2. Кодекс Цивільного захисту України : станом на 1 липня 2013 року : відповідає офіц. текстові. - Вінниця : Діло, 2014. - 138 с.
3. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 № 2694-ХП : (Електронний ресурс). - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>. - Назва з екрана.
4. ДБН В.1.1-24:2009. Захист від небезпечних геологічних процесів. Основні положення проектування. - Чинний від 01.01.2011. - Київ: Мінрегіонбуд України, 2010. - 69 с. - Режим доступу: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/dbn_v_1_1_24_2009/1-1-0-786.
5. ДБН В.2.4-3:2010. Гідротехнічні, енергетичні та меліоративні системи і споруди, підземні гірничі виробки гідротехнічні споруди. основні положення. - Чинний від 01.01.2011 - Київ: Мінрегіонбуд України, 2010. - 69 с. - Режим доступу: https://dnaop.com/html/29894/doc-%D0%94%D0%91%D0%9D_%D0%92.2.4-3_2010.
6. ДК 019-2010. Державний класифікатор надзвичайних ситуацій. - Чинний від 2011-01-01] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va457609-10#Text4>. ДСТУ 2156:93. Безпечність промислових підприємств. Терміни та визначення. - Чинний від 1995-01-01. Вид. офіц. Київ : Держстандарт України, 1994. 32 с. - Режим доступу: https://dnaop.com/html/41018/doc_2156-93.
7. ДСТУ 3891:2013 безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять вид. Офіц. Київ : держстандарт україни, 2013. 32 с. - Режим доступу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=57361.
8. ДСТУ Б.В.1.1-28:2010 захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Шкала

сейсмічної інтендзвичайних ситуаційивності. - чинний від 2011-11-01. Київ : мінрегіонбуд україни, 2011. 79 с. - Режим доступа: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=26656.

9. НРБУ-97. Норми радіаційної безпеки України: державні санітарні норми, правила, гігієнічні нормативи. - Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/z0056-08#text>.

10. НРБУ-97/Д-2000. Норми радіаційної безпеки України; доповнення: радіаційний захист від джерел потенційного опромінення. - Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.Ua/rada/show/v0116488-00#text>.

11. Правила безпечної експлуатації магістральних газопроводів. Наказ державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 27 січня 2010 р. № 11. - Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/z0292-10#text>.

12. Про затвердження методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру : Постанова кабінету міністрів України від 15 лютого 2002 р. №175. - Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2002-%d0%bf#text>

13. Про затвердження методики попередньої оцінки ризиків затоплення : наказ міністерства внутрішніх справ України від 17 січня 2018 р. № 30. - Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0153-18#text>.

14. Про затвердження методики розроблення карт загроз і ризиків затоплення : наказ міністерства внутрішніх справ України 28 лютого 2018 р. № 153 - Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0350-18#text>.

15. Про затвердження порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями : постанова кабінету міністрів України від 24 березня 2004 №368. - Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/368-2004-%d0%bf#text>.

16. Лисиченко Г.В. Природний, техногенний та екологічний ризику: аналіз, оцінка, управління / Г.В. Лисиченко, Ю.Л.Забулонов, Г.А. Хміль . - кийв : наукова думка, 2008 . - 542 с. - Режим доступа:https://pidrsh4niki.com/72385/ekologiya/prirodniy_tehnogenni_y_ta_ekologichniy_r_iziki_analiz_otsinka_upravHnnya.

17. Основоположні принципи створення у єдиній державній системі цивільного захисту інформаційно-аналітичної підсистеми управління процесами попередження й локалізації наслідків надзвичайних ситуацій / В.В. Тютюник, В.Д. Калугін, О.О. Писклакова // системи управління, навігації та зв'язку. - полтава: полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, 2018.

18. Оцінка умов створення у єдиній державній системі цивільного захисту інформаційно-аналітичної підсистеми управління

процесами попередження й локалізації наслідків надзвичайних ситуацій на основі аналізу динаміки прояву небезпек на території України / В.В. Тютюник, В.Д. Калугін, О.О. Писклакова // комунальне господарство міст. - Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2019.

19. Розробка науково-технічних основ для створення системи моніторингу, попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру та забезпечення екологічної безпеки / В.Д. Калугін, В.В. Тютюник, Л.Ф. Черногор, Р.І. Шевченко // системи обробки інформації. - Харків: Харківський університет повітряних сил імені Івана Кожедуба, 2013.